

ว่างคือไม่ว่าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราปฏิบัติทุกคนมาถามนะ ว่าปฏิบัติเริ่มต้นทำยังไง ถ้าจะปฏิบัติเริ่มต้น บางทีคนเรามันปฏิบัติได้มาก่อน แล้วค่อยสรรหา ไม่บางคนก็ทุกข์มา ทุกข์นะ พอจิตมันปล่อยิ่ง พอมันว่างขึ้นมา จะคิดถึงพระพุทธเจ้าเลยนะ เพราะอะไรรู้ใหม่? เพราะโดยธรรมชาติ พวกเราชาวพุทธ พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว ธรรมะพระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว แต่พวกเราไม่เคยสัมผัสใจ พวกเราเป็นนกแก้วนกขุนทองนะ เวลาเราพูดให้คนได้คิด เราพูดแบบเสียดสี

อริยสัจ ทุกคำไหนก็แล้วแต่ ไปสอนให้มันพูด มันก็พูดได้ นกแก้ว นกขุนทอง มันพูดได้หมด แต่มันไม่รู้เรื่องหรอก แล้วเราไปอ่านมามันเหมือนนกแก้ว นกขุนทองนะ เราไปอ่านหนังสือ เราไปศึกษาเหมือนนกแก้ว นกขุนทอง แต่ถ้าเป็นโลก ไม่ใช่ ก็อ่านแล้วเข้าใจ อ่านแล้วมีประโยชน์ ใช่ว่าอ่านแล้วเป็นประโยชน์ เพราะความเห็นของเราไปถึงเขาถึงว่า ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปริยัติคือการศึกษา ศึกษาขึ้นมา ถ้าไม่ศึกษาขึ้นมา เพราะอะไร? เพราะพวกเราไม่มีวาสนา ไม่มีอำนาจวาสนา ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ มันเป็นมาตั้งแต่เด็ก อย่างเช่นนางวิสาขาเป็นพระโสดาบัน พระโสดาบันไปเกิดก็ชาติๆก็เป็นพระโสดาบัน ไปเกิดใหม่เป็นเด็กก็เป็นเด็กโสดาบัน เด็กที่มันเกิดมาเป็นโสดาบัน โดยข้อเท็จจริง โดยจิตของมัน กับเด็กที่เกิดเป็นปุถุชนเห็นไหม

คำว่าเด็กมันไร้เดียงสา ไม่รู้หรอกว่าอะไรถูกอะไรผิด แต่เด็กที่เป็นโสดาบันนะ สิ่งที่คิดมันไม่ทำนะ มันเหมือนสัญชาตญาณ มันไม่ทำของมันโดยสัญชาตญาณ เพราะใจ

มันเป็นพระโศคฉบับ สิ่งที่เป็นนี้มันเป็นโดยใจ นี่เราไปศึกษา คำว่าศึกษาของเรา โดยสามัญสำนึก มันเข้ามา แต่มันมีแรงต้าน แรงต้านคือกิเลสใจ คุณิเราอ่านธรรมะ ข้อนี้มันไม่น่าจะใช่ ข้อนี้ น่าจะใช่เห็นไหม

แรงต้าน ถ้ามันพอใจมันคุณคึดมันก็จะเอา ถ้าไม่พอใจมันก็จะผลัก กิเลสมันก็จะผลัก ฉะนั้น พอจะผลัก เราอ่านธรรมะ มันชื่อตรงกับธรรมะหรือยังละ? ทีนี้มันอ่านมันศึกษาเพราะอะไร? เพราะนี่ปุณฺชน ปุณฺชนของเรา แล้วเราคนไม่มีอำนาจวาสนา เราศึกษา จริงมันปริยัติจริง

พอปริยัติจริง พอมาปฏิบัติ มันต้องทำความสงบของใจเข้ามา นี่พอทำความสงบของใจเข้ามา โดยการตลาดสมาธิแก้กิเลสไม่ได้ ทำความสงบต้องใช้ปัญญาไปเลย ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา จริง โดยธรรมชาติศาสนาพุทธ เป็นศาสนาแห่งปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแบบอิสรภาพด้วย ใครไม่ถือไม่เป็นไร ไม่ว่า ใครพอใจจะถือหรือไม่ถือ แต่ถ้าถือแล้วซิ เหมือนกับเรา เราจะถือสัญชาติอะไร? ถ้าเราถือสัญชาติก็ต้องสัญชาติใดสัญชาติหนึ่งใช่ไหม? เราจะเอาสัญชาติไหนก็สัญชาตินั้น

ถ้าถือสัญชาตินั้น เราต้องยอมรับกฎหมายของประเทศนั้น นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราบอกว่า เราจะนับถือศาสนาพุทธ ถ้าเรานับถือศาสนาพุทธ เราเป็นชาวพุทธ เราต้องยอมรับธรรมวินัยซิ ทีนี้พอเรานับถือศาสนาพุทธแล้วนะ ก็ยังจะเลือกอีกนะ นั้นจะเอา นี้จะไม่เอาเห็นไหม ถ้าเราเป็นชาวพุทธ ถ้าเรานับถือแล้ว นับถือเพราะอะไร เพราะเราไม่อำนาจวาสนา พระพุทธเจ้าไม่มีศาสนานะ พระพุทธเจ้ายังรื้อค้นขึ้นมาได้

แต่ของเรามีศาสนาอยู่แล้ว มีศาสนาอยู่แล้ว แต่เราไม่เข้าใจกันเองเพราะ นี่ไงที่เขาเรียกว่าศาสนาเสื่อมๆ เขาว่าต่อไปศาสนาเสื่อมๆ

ศาสนาไม่เสื่อม ถ้าศาสนาเสื่อม พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม ธรรมะมีอยู่แล้ว พระศรีอริยเมตไตรย ก็จะมาตรัสรู้ไปข้างหน้า อนาคตวงศ์อีกสิบ พระพุทธเจ้า อนาคตวงศ์จะมาตรัสรู้ข้างหน้านะ ถ้ามันเสื่อมไปนี้ อนาคตวงศ์จะมาได้อย่างไร? เสื่อมไปแล้ว ของมันเสื่อมไม่มีแล้วใช่ไหม? มันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร? ของมี

ดั้งเดิม ดั้งเดิมที่มันละเอียดอ่อนมาก ละเอียดอ่อน แต่จิตมัน ความรู้ เทคโนโลยีคือความรู้ พระพุทธเจ้าไปรู้เข้า รู้เข้าเอาอะไรไปรู้ มันไปคล้ายกับอินเทอร์เน็ต

อินเทอร์เน็ต บอกเลยนะ “จินตนาการสำคัญกว่าความรู้”

แต่ทางวิทยาศาสตร์เห็นใหม่ “ความรู้จริงสำคัญกว่าจินตนาการ”

จินตนาการสำคัญกว่าความรู้ ให้อำนาจรู้สึกที่เข้าไปสัมผัส จินตมยปัญญา จินตนาการ แก่กิเลสไม่ได้ เราถึงบอก อินเทอร์เน็ต บอกว่าถ้าเขาเลือกได้ เขาขอเลือกนับถือศาสนาพุทธ นี่เขาเลือกไม่ได้ เพราะเขาเป็นคริสต์มาก่อน เขาก็เลยเป็นคริสต์ตลอด แล้วก็บอกว่าเขาศึกษาแล้ว ถ้าเขาเลือกนับถือได้ ในความรู้สึกของเขาเห็นใหม่ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา

จินตมยปัญญา เรามีจินตนาการ เรามีจินตมยปัญญา แต่ของเรามีสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา จินตนาการเห็นใหม่ จินตมยปัญญา จินตนาการ โดยที่คนไม่รู้อย่างหนึ่งนะ แต่พวกเราไปศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้า มีพื้นฐานแล้ว แล้วเราจินตนาการตามนั้น เราจินตนาการด้วย แล้วมันมีหลักของศาสนาทำให้จินตนาการขยายความได้อีก มันก็แก่กิเลสไม่ได้วันยังค่ำ มันต้องเป็นภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญาเกิดจากการภาวนา เกิดจากปัจจุบัน เกิดจากสังขาร เกิดจากปัจจุบันนั้น การจินตนาการเห็นใหม่ การที่จินตมยปัญญานี้ มันมีเรากับจินตนาการ ภาวนามยปัญญามันไม่มีจินตนาการ มันเป็นหนึ่งในเดียวไม่มีสอง

ความคิดกับเราเห็นใหม่ ความคิดกับความรู้สึก ความรู้สึกคือตัวจิต ความคิดคือแขกจรมา ความคิดกับเราเป็นสอง โลกนี้อยู่เป็นสองหมดไม่มีเป็นหนึ่ง ทีนี้พอเราทำ ความสงบของใจเข้ามา เขาบอก “ทำความสงบของใจเข้ามา ก็ไม่มีความจำเป็นละ เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ใช้ปัญญาไปเลย”

แต่ไม่เข้าใจไง เราถึงบอกมันไร้เดียงสา ไร้เดียงสาเพราะเราไม่เข้าใจอะไรเลย เราไม่เข้าใจอะไรเลย มันไร้เดียงสาแบบผู้ใหญ่โง่งนะ อย่างว่าแต่เด็ก เด็กมันไร้เดียงสาน่ารัก

ผู้ใหญ่ว่าง เพราะอะไร? เพราะว่ามันไร้เดียงสา มันต้องการจะแบบว่าไม่มีข้อมูลอะไรเลย แต่ที่มันไปศึกษาธรรมะมาไง เอาธรรมะมาจินตนาการ แล้วว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ กลัวนะ กลัวจะผิด กลัวจะผิด นั่นผิดหมด

แล้วถ้าเราปฏิบัติกัน ไม่กลัวผิด แล้วผิดไหม? ผิด ไม่กลัวผิดมันก็ผิด ยิ่งกลัวผิด มันยิ่งผิดมากเข้าไปใหญ่ เพราะมันกลัวผิดใช่ไหม? มันเลยสร้างภาพ สร้างสิ่งต่างๆ สร้างจนตัวเอง ถ้าเราผิดใช่ไหม? เราเหมือนกับเราฝึกงาน มันจะมีความผิดพลาดบ้าง

แต่พอรู้ว่าเราผิดบ้าง เรารู้ว่ามันผิดใช่ไหม? เราก็พยายามฝึกให้มันถูก ฝึก เพราะว่า มันฝึกได้ นี่ก็เหมือนกันถ้ามันเป็นความจริง ผิดอยู่แล้ว คนปฏิบัติผิดทุกคน เรากล้าพูดได้เลยว่า ผู้ที่ปฏิบัติ ผิดหมดเลย ไม่มีใครถูกหรือ ผิดหมดเลย แต่ก็อาศัยความผิวนั้นเป็นพื้นฐาน อาศัยความผิวนั้นเป็นการฝึกฝน อาศัยความผิวนั้นเป็นการคัดเลือก จิตมันมีการคัดเลือกถูกผิดขึ้นมา จิตมันพัฒนาการขึ้นมา มันจะเข้าไปสู่ความถูกต้องได้ คนทำแล้ว ถูกไม่มีหรือ

หลวงปู่มั่น ท่านก็ผิดมาก่อน หลวงปู่เสาร์ก็ผิด ทุกคนนี้ผิดมาก่อนทั้งนั้นเลย แล้วเวลาปฏิบัติพอมันจะผิดพลาดขึ้นมา มันน่าสงสาร เราชาวพุทธ เราเป็นผู้ใหญ่ใช่ไหม? แล้วผู้ที่เขาปฏิบัติใหม่เหมือนกับเด็ก แล้วเราบอกจะให้เด็กไม่ให้ผิดเลย เราพยายามจะสอนให้เด็กไม่ให้ผิดเลย เหมือนเด็กลูกเราโตมาแต่ละคน ไม่มีใครทำอะไรผิดเลยมีไหม? มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ล่ะ

คนที่ฝึกหัดปฏิบัติถ้าไม่ผิดเลย จะไปหาที่ไหน? ไม่มีหรือ พระพุทธเจ้ายังผิดมาก่อนเลย นี่เหมือนกันมันผิดขึ้นมาแล้ว ผิดแต่มีครูบาอาจารย์ เราต้องคอยมันทดสอบ ตรวจสอบ แล้วเราทำของเราละ แล้วมีครูบาอาจารย์ เวลาพูดขึ้นมา อตุตา หิ อตุตโน นา โธ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

เราไปเห็นนะ หลวงปู่คุณลย์ ท่านพูด เราเห็นนั่นจริงไม่จริง แต่ความเห็นจริง ความเห็นนั่นไม่จริง เราเห็นจริงๆ นะ เราประสบเห็น เพราะอะไร? เราเห็นโดยกิเลสไง

เช่น ปัจจุบันโยมเห็นหมดเลยนะ วัตถุที่เห็นจริงไหม? มันจริงชั่วคราวไง เพราะมันเสื่อมสภาพ ของในโลกนี้มันเป็นสมมุติทั้งหมด

มันเป็นอนิจจังทั้งหมด มันแปรสภาพทั้งหมด มันไม่จริงคงที่หรอก เราไปเห็นอย่างเช่น เราไปเที่ยว คูชิ เราไปเที่ยวปากัน ถ้าเราไปหน้าฝนเห็นไหม มันก็อย่างหนึ่ง พอขึ้นต้นหนาว มันก็อย่างหนึ่ง หน้าร้อนก็อย่างหนึ่ง ที่เดียวกัน คนไปแต่ละฤดูกาลมันก็เห็นไม่เหมือนกันแล้ว สิ่งที่เห็นจริงไหม เราเห็นจริงๆ นะ แต่ความเห็นมันไม่จริง

ถ้าความเห็นไม่จริง พอมันเห็นจริง แล้วความเห็นไม่จริง แล้วเวลาครูบาอาจารย์จะสอนเรายังไง แล้วเวลาครูบาอาจารย์สอนมา เราก็เถียง เพราะเราเคยประสบการณ์อย่างนี้มานะ เราเคยประสบการณ์มา ตั้งทำไปเถียงเลย ตั้งหน้าเลย เพราะเราเห็น เรารู้ไปหมดกะว่าขึ้นไปแล้วคราวนี้ถ้าอาจารย์บอกไม่ถูกนะ เราจะชนกระเด็นเลยละ ก็กะว่าจะเถียงเลย

ขึ้นไปหาท่าน ท่านไม่ว่าเลยนะ ท่านเออออ ไปกับเราหมดเลย เอ๊ะ เราก็ว่าของเราแจ๋ว พอกลับมาภาวนาไปเรื่อยๆ โอ้โฮ มันไปเห็นผิเอง พอเราไปเห็นผิเองนะ มันจะลุกขึ้นกราบ มันคิดขึ้นมามันสะท้อใจใจ ถ้าวันนั้นไปนะ แล้วถ้าอาจารย์บอกว่าผิคนะ เราจะเถียงหัวชนฝาเลย แล้วถ้าเถียงหัวชนฝาแล้วนะ เราจะเกิดทิฐิมานะด้วย เพราะเราเห็นจริงๆ เราจับต้องของเราได้

แต่มันไม่จริงเพราะอะไร? เพราะเหมือนเด็ก มันจับตุ๊กตาของเล่น มันไม่ได้จับแก้วแหวนเงินทองมา มันก็ไม่จริง แต่มันจับตุ๊กตา จับของเล่น มันก็ว่าเป็นของมันแล้ว ถ้าวันนั้น ถ้าอาจารย์พูดมานะ เราจะเกิดทิฐิ เราจะเกิดยึดมั่นในความรู้สึกของเรา แต่ว่าเพราะวันนั้นอาจารย์ท่านเห็นดีไปกับเรา เราก็เลย เหมือน เด็กได้รับคำชม เด็กได้รับการตบมือมันก็ดีใจ

พอมันดีใจ ดีใจกลับมา มันก็เพลินของมัน แต่มันทำไปด้วยปัญญา มันรู้เองได้ไง พอรู้เองได้ มันซึ่งมากนะ ซึ่งอาจารย์มากเลย ถ้าวันนั้น อาจารย์บอกนะ ประสาเรา เราจะ

บอกว่า ถ้าอาจารย์บอก เราจะยึดมันถือมัน มันจะเกิดทิฐิ กว่าเราจะมาทิ้ง มาคาย ความรู้สึกอย่างนี้ มันต้องใช้เวลามากกว่านี้ แต่ถ้าท่านเออ ออ มากับเรา

ไอ้เราก็เหมือนกับเด็กที่มันได้รับการตบมือ มันก็ดีใจ พอดีใจมันทำไปทำมา มัน พลิกไปพลิกมามันมาตัวเอง ไอ้โฮ ซึ่งมาก นี่เห็นใหม่ จะบอกว่าแก้จิตมันแก้ยาก มันแก้ ยาก เพราะอะไร? มันแก้ยาก เพราะเราไปรู้ไปเห็น เราไปจับไปต้อง แต่เรามีวิชา เรามี กิเลส เราไปเห็นนิมิตเห็นอะไรนี้ มันผิดก็ได้ ถูกก็ได้

คำว่า ถูกเห็นใหม่ คุณิ ปัจจุบันนี้ ในท้องตลาด มันมีแบงก์ปลอม แบงก์จริงก็มี แบงก์ปลอมก็มี เราได้รับแบงก์จริงมามันก็คือแบงก์จริง จิตถ้าสงบมันเห็นนิมิต โดย ข้อเท็จจริงของมัน มันก็เป็นเห็นนิมิตจริงๆ แต่ถ้าจิตมันสงบมันมีพื้นฐาน แล้วมันไปเห็น โดยอุปาทานเห็นใหม่ เห็นนิมิตเหมือนกัน นิมิตไม่จริง เหมือนเราทำธุรกิจ เราได้รับ แบงก์มา เขาจ่ายเงินมา เงินจริงก็มีเงินปลอมก็มี

ความรู้สึกของเราที่มีจริงมีปลอมบวกกันมา มันไม่มีอะไรผิดไปหมด มันไม่มี ะไรถูกไปหมด แต่โดยพื้นฐาน คำว่าผิดของเรานี้ละ มันผิดเพราะว่ามุ่มมองใจ ในเมื่อ เราเป็นปุถุชน ความรู้สึกของเราความเห็นของเรามันต้องเห็นมุ่มมองเป็นอย่างนี้ มุ่มมอง ความเห็นว่าสรรพสิ่งนี้เป็น มันมีทิฐิมานะว่าเรารู้จริงเห็นจริง

แต่ถ้าจิตเราละเอียดเข้าไป มุ่มมองมันเหมือนกับอีกมิติหนึ่ง ปัญญาที่เกิดขึ้น มัน ไม่เป็นปัญญาอย่างที่เราคิดกันหรอก ปัญญาอย่างที่เราคิด เขาเรียกว่าวิชาชีพ โลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากใจของเรา เกิดจากความคิดของเรา แต่พอจิตมันสงบเข้ามา เวลาปัญญามัน เกิดขึ้นมา มันเป็นปัญญาที่เป็นสากล ปัญญาที่เป็นอิสรภาพ ปัญญาที่ไม่มีเรอบวกใจ

แล้วว่าเรอบวก เราไม่บวก มันจะรู้ได้ยังไง ตอนไหนเรอบวก ตอนไหนเราไม่บวก ตอนที่มันบวกมันบวกเพราะอะไร? บวกเพราะเรายึดของเรา มันเป็นความเห็นของเรา ไหม? แต่เวลามันไม่บวกนะ มันเหมือนเราไปเจอสิ่งใดแล้วมันสะเทือนใจ เห็นใหม่ คุณิ เวลาที่เราไปเจออะไร ที่เราคาดไม่ถึง เราจะหงะเลย นั่นแหละ ไม่มีตัวเรา เพราะเราคาด ไม่ถึงว่าเราจะเจออะไรใช้ใหม่?

มันเจอในปัจจุบัน เจอในสิ่งที่คาดไม่ถึง เออะ! เออะ! นั่นแหละความจริง สิ่งที่เราเห็นคาดไม่ถึงหมดเพราะอะไร? เพราะเรามีอุปาทาน เรามีหัวใจ เรามีความรู้สึกของเรา อยู่ พอมันคาดไม่ถึง พอมันจับ พอจิตมันสงบเข้าไป มันไปเห็นกายนะ มันจะไม่คิดเลยว่า อย่างที่เราเข้าใจกัน อย่างถ้าเราเข้าใจกัน มันสร้างภาพ พอมันสร้างภาพขึ้นมา ต้องเป็นอย่างนั้น แต่เวลาเราไปเจอจริงๆ ไม่เป็นอย่างนั้น

อย่างเช่น อาหาร ถ้วยหนึ่ง ทุกคน บอกว่าอร่อยมากๆ เราตักเข้าปากเรา เราจะรู้เลยว่า อร่อยหรือไม่อร่อยแค่ไหน จิตที่เข้าไปรู้มันจะเป็นอย่างนั้น นี่เริ่มต้นในการปฏิบัติ เราถึงว่าไม่ต้อง เคี้ยวนี้อาจารย์มันเยอะ พออาจารย์เยอะ ต่างคน ต่างว่าไป เราไปเห็นในหนังสือ ในที่คำสอนเขา ความจริง เห็นแล้วมัน ส่วนใหญ่แล้วสังคมบอกว่ามันก็พออ่านได้ เขาว่านะพออ่านได้เป็นพื้นฐาน แต่เราว่าไม่สมควรเลย เพราะโดยสามัญสำนึกพวกเราทำงานเป็นไม่เป็น เรารู้กันทั้งนั้นแหละ

ทีนี้ถ้าเราทำงานไม่เป็น ข้อเท็จจริงเราไม่ถูกต้อง เราจะเขียนหนังสือไปทำไม? เขียนลงไปแล้วคนอื่นเขาจะไขว่ไขวไปหมด นี่เหมือนกันในการปฏิบัติ ถ้ามันไม่จริง ถ้าคนจริงไม่มีอะไรมาเลย ทำความสงบของใจเข้ามา พุทฺโธ ปัญญาอบรมสมาธิ อานาปานสติ กำหนดลมก็ได้ กำหนดอะไรก็ได้

คำว่าอะไรก็ได้ แต่ต้องมีสติฯ ให้มีสติอยู่กับคำบริกรรมนั้น มันเหมือนการฝึกงาน การทำงานเราทำบ่อยครั้งเข้าๆ จิตมันก็ต้องสงบลงเป็นธรรมชาติของมัน เพราะน้ำหยดลงหิน ทุกวัน หินมันยังกร่อน ใช่มั้ย? นี่เรากำหนดพุทฺโธฯ ความคิดโดยพลังงานของจิต มันคิดนี่พลังงาน ความคิดมันเกิดจากจิต จิตมันคิดออกไป ทีนี้พอจิตมันคิดออกไป พอคิดออกไปมันมีอารมณ์ร่วมใช่ไหม?

คิดดี คิดชั่ว ดีใจ เสียใจ พอใจ มันจะมีอารมณ์ร่วม มันก็คิดต่อเนื่องไป เพราะมันสันตติมันเกิดทับซ้อนไปๆ ความคิดมันจะทำงานอย่างนั้น แล้วก็พุทฺโธฯ พุทฺโธมันเป็นความคิดที่ไม่สืบต่อ พุทฺโธ คำต่อไปก็คือพุทฺโธ คำที่สามก็พุทฺโธ สี่ก็พุทฺโธ พุทฺโธฯ แล้วมันเป็นพุทฺธานุสติใจ เราระลึกถึงพระพุทฺธเจ้า พุทฺโธฯ นี้ มันไม่ต่อเนื่อง มันเป็นคำที่จบในกระบวนการนั้น พุทฺโธก็จบ พุทฺโธก็จบ พุทฺโธก็จบ มันไม่มีอะไรสืบต่อใช่ไหม? เรา

กำลังคิดสิ ไม่ชอบคนนั้น คนนั้นว่าเราอย่างนั้น คนนั้นพูดมาอย่างนั้น มันไม่จบ มันสืบต่อไป

นี่ไง ความคิดทางโลกีย์ปัญญามันถึงหมุนออกไปอย่างนั้น แต่ถ้า พุทฺโธ ๆ จะแย้งได้ไง แย้งว่า พุทฺโธ ก็คือ ความคิด แล้วเวลาคิดทำไมบอกว่าผิดล่ะ? ถ้าเราคิดพุทฺโธทำไมมันถูกล่ะ? เพราะคิดพุทฺโธ มันไม่ต่อเนื่อง มันไม่มีอารมณ์คู่คี่ที่ออกไป พุทฺโธ เหมือนน้ำสะอาด อย่างถ้าจะเป็นความคิดเรา มันเป็นพวงรสชาติที่เราพอใจใช้ไหม?

รสชาติอาหารต่างๆ มันมีรสใช้ไหม? เราคิดแล้ว โอ้ อันนั้นอร่อย อันนั้นมันดี เราคิดออกไป แต่พุทฺโธนี่มันน้ำสะอาด น้ำสะอาดกินมากไม่ได้นะ มันไม่ยอมกิน มันอึดมันไม่อยากกิน แต่ถ้าเป็นเหล้าเป็นอะไร โอ้โฮ ก็ขวดมันก็กินได้เห็นไหม ความคิดเหมือนกัน แต่ความคิดคนละชนิด แล้วความคิดที่น้ำสะอาด พุทฺโธๆ จิตมันสงบได้ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เราถึงจะเห็นคุณค่า การฝึกปฏิบัติใหม่ เราตั้งใจของเราละ เราตั้งใจของเราแล้วกำหนดพุทฺโธๆ

ที่นี่ พุทฺโธนี่ นักกีฬานี้ละ ความเบื่อหน่ายของนักกีฬา คือ เบื่อการฝึกซ้อม นักกีฬายากลงแข่งขันเยอะมากเลย แต่เบื่อฝึกซ้อม ดุชิ กีฬาแต่ละอย่าง เขาจะฝึกซ้อมมาเป็นเดือน บางทีซ้อมเป็นปี แล้วเวลาลงแข่งขันในเวลาแค่เท่าไร? ใหม่นี้ก็เหมือนกันเวลา กำหนดพุทฺโธๆ เห็นไหม การฝึกของเรา มันต้องฝึก แต่ผลของมันดุชิ ที่มหายานเขาบอกสว่างโพลงๆ

สว่างโพลงเหมือนกับเวลาแข่งกีฬา เราจะชนะแล้ว แค่นั้นนี่ แค่นี้วินาที มันก็ชนะแล้ว นี่ก็เหมือนกันเวลาจิตมันกำหนดพุทฺโธๆ กว่ามันจะสงบ กว่ามันจะฝึกฝนเห็นไหม กว่าฝึกให้มันมีความชำนาญ พอมีความชำนาญขึ้นมาแล้ว เวลาแข่งมันชนะทีเดียวก็ชนะ

ฉะนั้น แต่กว่าจะฝึกได้ กว่ามีความชำนาญ แล้วกิเลสนะ เราแข่งกีฬา แข่งกับคู่แข่ง แข่งขัน เวลาเราแข่งกับกิเลสของเรา มันละเอียดกว่า เพราะกิเลสมันเป็นเรา คู่แข่งของเรา

มันรู้เราหมดเลยนะ มันรู้การเคลื่อนไหว มันรู้ว่าเราจะนั่งสมาธิเมื่อไหร่? เราจะใช้ปัญญาเมื่อไหร่? แล้วปัญญาเราดีไม่ดี คู่แข่งขันมันรู้หมดเลย

ทีนี้เขารู้ความลับเราหมดเลยนี้ เราจะเอาอะไรไปแข่งกับมัน ก็แพ้มันทุกทีนี่ไง ดีแปลงนอนหงายลงทุกที แล้วจะเอาชนะมัน การปฏิบัตินะ คือการเอาชนะตัวเอง เอาความคิดเอาหัวใจของตัวเอง ไว้ในอำนาจของตัวเอง แต่ตอนนี้ละ ความคิดความรู้สึกของเรา มันอยู่ใต้อำนาจของกิเลส

กิเลสคืออะไร? กิเลสคือค้นหาความทะยานอยาก

ค้นหาความทะยานอยากคือสมุทัย ค้นหาความทะยานอยากมันอยากในอะไร? มันพอใจอะไร? มันคิดอะไร? มันทำอะไร? เราไม่รู้เลยนะ เพราะมันไม่ให้เรารู้ ถ้ารู้ละ เราอย่างนี้ อย่างเช่นสารพิษ อาหารที่เป็นพิษเราก็กินไหม? เราก็กินไม่กิน เพราะมันเป็นพิษ แต่นั่นมันไม่ให้เรารู้ว่าสิ่งนี้เป็นพิษ แล้วเรากินมันทุกวันเลย

นี่ก็เหมือนกัน มันเป็นค้นหาความทะยานอยาก เป็นสมุทัย เป็นกิเลส มันเป็นสิ่งที่น่าขยะแขยง ทำทำไม? ทำทุกวันเลย คิดทำไม? มันไม่ให้เรารู้ไง มันไม่ให้เรารู้หรอก นี่เราไม่ทันมันเห็นไหม เราไม่ทันความคิดเราเอง เราไม่ทันความรู้สึกเราเอง ในการปฏิบัติ เรากำลังตั้งใจใจ พอดึงใจขึ้นมา คุชชี อย่างความสกปรก เราทำความสะอาดที่ไหนก็ได้ ทำความสะอาด แต่มันเป็นความคิดที่มันอยู่ในใจ เราจะทำความสะอาดมันจะทำยังไง? นี่พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ แล้วพูดนี้ง่ายๆ เลย พูดนี้เข้าใจได้หมดเลย

แต่เวลาตั้งใจจะทำละ เคยคิดตั้งใจจะทำไหม? ไม่เคยคิดตั้งใจทำเลย หรือตั้งใจจะทำ ก็ทำแบบที่ว่าไร้เดียงสา จะทำแบบสร้างภาพไป ทำแบบว่า เดียวนี้นิพพานเป็นอย่างนั้น แล้วตั้งขึ้นมาเลยนะ เหมือนกับห้างสรรพสินค้าเลย จะซื้ออะไรออกมาละ เข้าไปในห้างแล้วหยิบออกมาเลย นี่ก็เหมือนกัน นิพพาน ว่างๆ มันว่างแบบอากาศ อากาศมันมีอยู่แล้วนะ จักรวาลนี้มีอยู่แล้ว ความรู้สึกทุกอย่างมันมีอยู่แล้ว แล้วเราก็ก็นั่งสร้างมันมาว่าเป็นความว่าง

แต่ความว่างมันเป็นภาษาสมมุติ มันเป็นภาษาสมมุติที่จิตมันรู้แล้ว ท่านก็ใช้คำว่าว่าง นี่ว่างคือไม่ว่าง

ฉะนั้น ในมหายานเห็นไหม นิพพานคืออะไร? นิพพานคือลูกขึ้นยืน แล้วเม้มปากแน่นๆ แล้วนั่งลง ไม่ต้องพูดอะไรเลย “นิพพาน” พออ้าปากเป็นสมมุติหมด แต่นี่คำว่าสมมุติ เวลาเราพูดว่างๆ ว่างๆ ทุกอย่างนี้มันเป็นการสื่อความหมายกันของโลกสมมุติ

โลกสมมุติเขาสื่อความหมายกัน นี่ก็สื่อความหมายกัน คนเป็นไข้ไหม? คุณีเราเอาแบงก์ขึ้นมาถือไว้นี้ ทุกคนว่า ถ้ารู้จักแบงก์นี้ ทุกคนดูแล้วเจียบหมด แต่ถ้าเราไม่รู้ว่าแบงก์นี้คือแบงก์อะไร? เที่ยงแล้ว ๕ บาท ๑๐ บาท ต้องเที่ยงกันแล้ว นี่ก็เหมือนกัน ว่างๆ ว่างๆ เที่ยงกันตายเลย แล้วเที่ยงกันทำไม? ก็ไม่รู้ไง ถ้ารู้มันจะเที่ยงกันหรือ

คำว่าว่าง มันเป็นผู้รู้เอามาพูดไง พระพุทธเจ้าหรือว่าพระอรหันต์ ท่านพูดกันว่าว่าง เออ ว่าง แต่พวกเราไม่รู้ ไม่ว่าง มันไม่รู้จักว่าว่างไข้ไหม? พอบอกว่าว่างปั๊บ ได้เสียแล้ว เอาว่างมาตั้ง แล้วล่อกันที่ว่าง ว่างเป็นอย่างไร? ฉะนั้นที่ว่างนั้นแหละ ว่างๆ เลยกลายเป็นไม่ว่างไง ว่างๆ ที่พูดกันนี้ ไม่ว่าง

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ คำว่าว่าง คนที่เป็นจริงพูดว่าว่างถูก แต่พวกเรามันไม่จริงพูดว่าว่างไม่ถูก พอพูดว่าว่างปั๊บ เราก็สร้างภาพว่าง สร้างความว่าง มันเป็นธรรมชาติสร้างหมดเลย ถ้ามันสร้างขึ้นมาอันหนึ่ง เราก็ว่ามันไม่เป็นความจริงแล้ว ฉะนั้นถึงต้องสลัดทิ้ง พอให้สลัดทิ้งก็ไม่กล้า ไม่มีใครกล้าคิดสลัดทิ้ง เพราะสลัดทิ้งมันเหมือนกับที่เราสลัดเราเองได้ยังไง?

สลัดทิ้งตั้งสติ นั่นคือสมาธินะ สลัดความรู้สึกทั้งหมด เพียงแต่สมาธินี้เป็นสมาธิของปุถุชน สมาธิของพวกเรานี้ปุถุชน สลัดความคิดแล้วมีสติไว้ นั่นแหละสมาธิแล้ว สลัดความคิดออกไป สลัดความรู้สึกออกไปให้หมดเลย แล้วมีสติอยู่ ที่นี้มันจะอยู่ได้หรือไม่ได้ เพราะดูอย่างไฟ เวลาเราจุดไฟ เราต้องเติมฟืนตลอดเวลา ไฟมันถึงจะมีของมัน

นี่ก็เหมือนกันจิตมันมีอยู่แล้ว แต่มันเผาตัวมันเองแต่เราไม่รู้ตัวเลย ทีนี้สลัดทิ้งสลัดไม่ได้ ถึงต้องตั้งสติ นี่ไงความจริงเป็นอย่างนี้ แล้วพวกเราทำกันไม่เป็น พระพุทธเจ้าถึงวางหลักการไว้นี้ไง วางหลักการเรื่องอริยสัจ เรื่องการตั้งสติ เรื่องบารมี เรื่องทาน เห็นไหม เรื่องบารมี เวลาพระพุทธเจ้าจะเทศน์สอนคนทั่วไปนะ จะต้องอนุบุพพิทาก่อน คือสอนเรื่องการทำทาน พอเห็นการทำทาน คนสองคนเห็นไหม คนหนึ่งให้กับอีกคนคนหนึ่ง ให้เห็นการเสียสละ

ทาน เรื่องของสวรรค์ ใครให้จิตสงบได้ไปสวรรค์ พอไปถึงสวรรค์ เรื่องของสวรรค์ ถึงสวรรค์แล้วถึงเนกขัมมะ นี่ไงอันนี้อนุบุพพิทาคือว่าการสร้างฐานของใจ พอสร้างใจ ใจควรแก่การงานแล้ว พระพุทธเจ้าจะเทศน์เรื่องอริยสัจ

พระพุทธเจ้าจะไม่เทศน์เรื่องอริยสัจเลย ถ้าเทศน์อริยสัจปั๊บเราจะใช้ความคิดของเราเข้าไปจับ เราจะเอาความคิดความเห็นของเราเข้าไปจับเรื่องอริยสัจ อริยสัจควรจะเป็นอย่างนั้น นี่ไงที่ว่าธรรมะสร้างใจ พอธรรมะสร้างมันถึงไม่เป็น แต่ถ้าเรา เรามีพื้นฐานพื้นฐานเรื่องของท่าน เรื่องของสวรรค์ ที่ว่าทำทาน ผลของมันต้องทำดี มันถึงให้ผลมาเป็นความดีใช่ไหม?

ผลของความดี ถ้ามีความดีแล้ว เนกขัมมะ คือว่าเราต้องถอนออกมา เนกขัมมะคือว่าเหมือนกับพรหมจรรย์ เราถอนออกมา ถอนออกมาแล้วจะทำลายตัวมันเองอย่างไร? พอทำลายตัวเองมันจะเริ่มรักษาความสงบ ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเห็นกายนะ คนละเรื่องแล้ว คนละเรื่องกับสิ่งที่เราคิดแล้ว แต่นี่เราคิดของเรา โดยมุมมองของเราไง โดยความเห็นของเราไง มันไม่เป็นความจริงอย่างนั้นไง

แล้วพอคิดอย่างนั้นปั๊บ เดียวนี้เราว่า เรามีการศึกษา เมื่อก่อนคนสมัยโบราณ คนยังโง่อยู่ต้องทำแบบนั้น เราเป็นคนมีการศึกษา เราคิดว่าจะทำแบบเรา เราโง่กว่าคนโบราณอีก คนโบราณไม่โง่หรอก คนโบราณนะมันเรื่องของโลกในสมัยนั้น เรื่องเทคโนโลยี ยังไม่เจริญ เขาก็เอาชีวิตของเขารอดได้ เขาทำของเขา ดูอย่างพวกเราโหยหาเรื่องสิ่งแวดล้อมมากเลย เราโหยหาสิ่งที่เป็นธรรมชาติมากเลย แต่คนโบราณเขาอยู่กันอย่างนั้น เขาก็ใช้ชีวิตของเขาอย่างนั้น

แต่ของเรามันมีเทคโนโลยีเข้ามาเท่านั้นเอง พอมันมีเทคโนโลยีเข้ามาแล้วนะ สิ่งใดที่เขาเสนอมาหรือสิ่งที่เป็นสารพิษขึ้นมา พวกเราไม่รู้ละ ตายกันเป็นเบือเลย แต่โบราณของเขา เราไปมองภาพเอง เราให้ค่ากันเอง คนโบราณไม่โง่กว่าเราหรอก คนโบราณเขาก็มีภูมิปัญญาของเขา

แต่ในปัจจุบันนี้ ความคิดเทคโนโลยีมันเจริญขึ้นมา เราก็ใช้ชีวิตประจำวันของเราเหมือนกัน นี่พอใช้ชีวิตประจำวัน ทุกข์นะ ทุกข์มันยังมีที่หลบซ่อนมากกว่า มันมีเหลือบในหัวใจนะ ทุกอย่างมีที่หลบซ่อน หลบซ่อนมันยิ่งสร้างแบบว่าชีวิตมันซับซ้อนขึ้น กิเลสมันซับซ้อนขึ้น ทุกอย่างมันซับซ้อนมันมีที่หลบมากขึ้น แล้วเราก็มารสร้างภาพกัน มันก็เลยยิ่งห่างไกล

ฉะนั้นเวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนในเรื่องของการปฏิบัตินะ ท่านจะพูดอย่างนี้

“เวลาเราจะปฏิบัติ เราต้องทำตัวเราให้โง่ที่สุดเลย คือแบบว่าโลกนี้ไม่มีอะไรเลย มีเรากับความรู้สึกนี้เท่านั้น แล้วเอาตรงนี้ ไม่ต้องคิดเรื่องอื่นเลย”

คือต้องทำให้โง่ที่สุด ถ้าทำฉลาดนะ มันจะเอาปัญญาไปอยู่ข้างนอกหมดเลย คิดแต่เรื่องเทคโนโลยี คิดแต่เรื่องที่เป็นปัญญาจากข้างนอกหมดเลย แล้วมันก็ทิ้งตัวมันไปเห็นไหม ว่ามันฉลาดไง อ้าว เราไปคิดเรื่องอื่น แล้วเราอยู่ไหนล่ะ? เราออกไปคิด แต่เราทิ้งความรู้ทั้งหมดเลย กับมาอยู่ที่มัน กับมาอยู่ที่มันใช่ไหม? กับมาอยู่ที่เรา แล้วเรารู้กันตรงนี้ ตรงนี้มันสงบได้

พอจิตมันสงบขึ้นมาเห็นไหม ต้องทำตัวเหมือนโง่ เหมือนโง่ที่สุดแต่คนโง่นี้ล่ะจะเอาตัวรอดได้ แต่คนที่ฉลาดนะ มันจะใช้ปัญญาไปข้างนอก พอใช้ปัญญาไปข้างนอก มันจะคิดไปแต่เรื่องของโลก เห็นไหม

เรื่องของโลกเพราะอะไร? เรื่องของโลกเพราะเกิดโลกทัศน์ คิดไปจากใจของเรา ใจของเราเป็นโลก ใจของเราเป็นโลกเพราะอะไร? เพราะเราเกิดมาในโลก พอเราเกิดมาในโลกเรารับรู้เรื่องของโลก เราถึงไม่เห็นนรก-สวรรค์ไง นรก-สวรรค์นี้เป็นอีกโลกหนึ่ง โลกอดีต โลกปัจจุบัน โลกอนาคต โลกอดีตเห็นไหม เราเกิดมา เกิดมาจากโลกอดีต เกิด

มาจากจิตที่มันเกิดตายมา พอมาเกิดมันเป็น โลกปัจจุบัน ทีนี้ โลกปัจจุบันแล้วนี่ ถ้ามันสงบขึ้นมาได้ ถ้ามันไม่สงบขึ้นมาได้ มันก็เรื่องของโลก คือปัญหาที่รับรู้ในโลกนี้

ถ้ามันสงบขึ้นมาได้เห็นใหม่ เป็นปัจจุบัน ถ้าปัจจุบันถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้ว ถ้ามันออกวิปัสสนาเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม โดยจิต โดยจิตที่มันสงบ มันจะเห็นโดยสังขารของมัน พอโดยสังขารของมันเห็นใหม่ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม พอโดยธรรมมันไม่เห็นโดยโลก มันต่างกันตรงนี้ ต่างกันในปัจจุบัน เราเห็นโดยโลก เห็นโดยสามัญสำนึก เห็นโดยการคาดหมาย เห็นโดยการสร้างภาพ มันไม่ใช่ปัจจุบัน มันเป็นอดีต อนาคต ไปแล้ว เพราะอะไร? เพราะตัวจิตมันเป็นความคิด

ความคิดนั้นออกไปเห็น มันเคลื่อนออกมาเห็นใหม่ สายการพลังงานมันเคลื่อนออกไปแล้ว มันไม่เป็นปัจจุบัน คือกิเลส มันอยู่ที่ตัวภพ มันอยู่ที่ตัวฐาน แต่ความคิดมันขยับออกมาแล้ว เป้ามันเคลื่อนแล้ว แต่ถ้าเป็นปัจจุบัน จิตมันสงบเข้ามาก่อน ครูบาอาจารย์ถึงสอนให้ทำความสงบก่อน ให้ทำจิตให้สงบก่อน ให้จิตสงบขึ้นมาก่อน แต่เพราะว่าเราว่าเราฉลาดไง พระพุทธเจ้า ศาสนาแห่งปัญญา แต่ไม่เข้าใจเลยว่าปัญญาที่ใช้อยู่นั้น มันเป็นโลกียปัญญา มันเป็นปัญญาโลก ไม่เป็นปัญญาธรรม

ถ้าเป็นปัญญาธรรม ปัญญาในปัจจุบัน มันจะทำใจสงบเข้ามา มันถึงต้องตั้งสตินะ มันถึงต้องมีความพร้อม ถ้ามีความพร้อม เราทำความเป็นจริง เรายอมรับจริง เราจริงจัง มันมีความพร้อม แล้วความพร้อมมันจะเริ่มมีการกระทำ พอมีการกระทำ มันมีความสัมผัสสัมผัสนี้คืออะไร? นี่สำคัญตรงนี้เห็นใหม่ เราไปศึกษาธรรมะมา เราไปเอาจากข้างนอกเข้ามา

แต่ถ้าจิตมันได้สัมผัสเห็นใหม่ จิตมันสงบเข้ามา ที่ว่าครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “ใจสำคัญที่สุด” ตัวใจเป็นตัวภาชนะที่รับรู้ธรรม ตัวใจมันฟุ้งซ่าน ใจฟุ้งซ่าน เวลาใจสงบใจเป็นผู้สงบ เวลาใจมันเกิดปัญญาเห็นใหม่ ใจมันเกิดปัญญา มันรู้นะ ใจมันเกิดปัญญา เพราะอะไร? เพราะของหนักหน่วงในใจ มันเริ่มเขย่า เขย่าให้มันหลุด เขย่าให้มันเป็นไป มันเห็นนะ มันเห็นมันรู้

อย่างของเรา เมื่อเรารับสิ่งของไว้หนักมาก แล้วมันก็ไม่รู้วิธีการปล่อย มันรู้อยู่ เพราะใจเราหนักหน่วงอยู่ทุกคน แต่เวลาปัญญามันเกิดมันเขย่าตัวมันเอง แล้วมันจะคายของนั้นออก มันรู้นะ ใจมันต้องให้จิตสงบขึ้นมา มันรู้มันเห็นไปหมด แต่ส่วนใหญ่ที่ครูบาอาจารย์เทศน์อยู่ เขาไม่ได้พูดกันอย่างนี้ไง เขาไม่ได้บอกถึงฐานที่ ที่มันแบกหนัก ไม่ได้บอกถึงฐานที่ที่มันจะทิ้ง พูดกันมันเป็นเหมือนธรรมะไว้เคียงสาจริง ๆ นะ ว่าง ๆ ว่าง ๆ แล้วมันจะว่าง แล้วว่างมันจะเป็นอย่างนั้น แต่ไม่มีเหตุมีผล ไม่มีการกระทำ มันไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมา

สิ่งที่เกิดขึ้นมา คุณิ เวลาพระ สมัยพุทธกาล ไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าถามว่า “ใครทรมานมา” แล้วทรมานมันละทิ้งกันยังงัย? มันเป็นอย่างงัยมันถึงทรมานมา? มันต้องมีการกระทำ มีการเป็นไป ไม่มีอะไรเลย มันจะเป็นได้ยังงัย? มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ เพียงแต่ว่าในปัจจุบันนี้มีธรรมะของพระพุทธเจ้าอยู่

สิ่งนี้มันมีอยู่งัย แล้วก็ว่ากันไปตามคำพูดอย่างนั้น มันไม่เป็นไปอย่างนั้นหรอก ถ้าเราเข้าใจปั๊บ เราเข้าใจสิ่งนี้ ใครจะพูดอย่างไรมันเรื่องของเขาแล้ว เพราะคำพูดของเขาเป็นคำพูดของเขาที่เขาไม่มีประสบการณ์ตรงมาจากใจของเขา ถ้าไม่มีประสบการณ์จากใจของเขา ที่เขาพูดที่เขาได้เคียงกันเห็นใหม่ ว่าสิ่งนี้เป็นพุทธพจน์ เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วท่านจะเคียงหรือ? ก็เราจะไปเคียงเขาไม่ได้เลย เขาบอกว่านี่มันเป็นพุทธพจน์ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ครูบาอาจารย์ท่านจะไม่พูดอย่างนั้นเลย

ครูบาอาจารย์ ท่านจะฟังนะ จะดูลูกศิษย์ แล้วลูกศิษย์จะถามธรรมะหรืองัยนี้ ท่านจะฟังออกเลยว่า ธรรมะนี้มันเป็นการปฏิบัติมาจากใจหรือเป็นการจำมาจากหนังสือที่มาถาม ถ้าเป็นปฏิบัติมาจากใจนะ ท่านจะ ผลัวะ! ไล่ทันทีเลย เพราะอะไรรู้ใหม่? เพราะเหลือเวลาที่มันร้อน ที่เขาเผามาแดง มันต้องตี ตีให้มันเป็นของใช้ขึ้นมา จิตถ้าปฏิบัติมาอย่างนั้น ถ้าคนไม่รู้ไม่เห็นพูดอย่างนั้น ไม่ได้

ถ้าพูดอย่างนั้นเหมือนเหล็กที่ได้รับการเผาไฟมา ท่านจะตีทันทีเลย ท่านจะให้ประโยชน์ต่อไปทันที แต่ถ้าเป็นการจำมานะ ท่านจะเงิบเลย แต่ถ้าเป็นปริยัติเห็นใหม่ นี้

เป็นพุทธพจน์นะ นี่เป็นคำพูดของพระพุทธเจ้า ห้ามเถียง คือว่าเขาไม่มีคุณสมบัติที่จะดี เหล็กนั้นได้ เขาไม่เข้าใจว่าเหล็กนี้มันจะตีตอนไหน เหล็กนี้ เห็นเหล็กดิบๆ จะเอามาตี มันจะแตกหมด มันจะเสียหายหมด มันใช้อะไร ไม่ได้เลย เหล็กเขาจะตีเขาต้องเผาไฟ ก่อนให้มันแดง ให้มันควรร้อนรูปได้เขาจะตีมัน

จิตของเรา ถ้าภาวนาจนสงบ มันไปเห็นสิ่งต่างๆ มันควรจะดีขึ้นรูปมันจะเป็นประโยชน์ได้ มันไม่เกี่ยวกับพุทธพจน์หรือไม่พุทธพจน์ พุทธพจน์จริงๆ พวกเราเคารพนะ ใครบ้างที่ไม่เคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ถ้าเราไม่เคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเป็นเณรไม่ได้นะ เณรถึงต้องถือไตรสรณาคมน์ ต้องเคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ต้องขอให้ถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถึงเป็นเณรได้ เป็นเณรแล้วบวชพระ แล้วเป็นพระทั้งองค์ เป็นชาวพุทธ ไม่เคารพ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันเป็นไปได้อย่างไร เคารพ พระพุทธเจ้าเคารพแน่นอน

แต่เขาบอกคำว่าพุทธพจน์ๆ คำว่าพุทธพจน์ เนื้อหาสาระเป็นพุทธพจน์ แต่คนที่พูด คนที่อ้างอิง เหมือนตำรวจเลย ตำรวจเอากฎหมายมารีดไต่กับประชาชน เอากฎหมายมาจับ มารีด มาไต่ มารังแกประชาชน นี่ก็เหมือนกัน เอาว่าพุทธพจน์ๆ เป็นเหมือนกฎหมาย เอามาบังคับคนอื่นไม่ให้มีทางออกในทางคุณงามความดี ใ้อที่เราเถียงอยู่ เราเถียงตรงนี้ กฎหมายก็คือกฎหมาย เราเป็นชาวไทยไม่เคารพกฎหมายไทย เราเป็นคนไทยได้อย่างไร?

เราเป็นชาวพุทธ เราไม่เคารพพระพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มันเป็นไปได้อย่างไร? เคารพอยู่แล้ว แต่เคารพตามความเป็นจริง ทำผิดก็คือผิด ทำถูกก็ต้องถูกชชี่ นี่ก็เหมือนกันในเมื่อเราปฏิบัติไปแล้ว มันผิดถูกก็ว่าตามเหตุตามผลชชี่ พุทธพจน์ก็อธิบายมาผิดชชี่ยัง? ถูกชชี่ยัง? ทำไมถึงผิด? ทำไมถึงถูก ใ้อนี้บอกห้ามคิด ห้ามทำด้วยนะ เป็นพุทธพจน์ ก็คือเหมือนปั้มมาเลย คือแม่พิมพ์ปั้มออกมามันเป็นไปได้

มันเลยเหมือนกับการไร้เดียงสาเลย มันไร้เดียงสามาก คุณปฏิบัติแล้วมันไร้เดียงสามาก แต่ถ้าเป็นความจริง เหมือนเรา เราคิดเราใช้ปัญญาใช่ไหม? เราคิดเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง แล้วเราทำขึ้นมาได้ แล้วเราเอามาใช้ประโยชน์ได้ นั่นของจริง นี่ก็เหมือนกัน เราทดสอบ เราตรวจสอบ จิตของเรามันจะเป็นประโยชน์ขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมา แล้วมันเป็นความรู้สึกมันว่างของเราขึ้นมามันเป็นสมาธิขึ้นมา มันใช้ปัญญาขึ้นมา มันเขย่านะ เขย่าเรื่อยๆ จนถึงที่สุด ของที่อยู่ในมือ มันเขย่าหลุดออกไป เวลา พุทธพจน์เหมือนกัน

พระพุทธเจ้าบอกในพระไตรปิฎก “เวลากิเลสขาดคั้งแขนขาด” เวลาตัดกิเลส มันตัดแขนขาดไปเลย แล้วเวลาแขนขาดมีความรู้สึกอย่างไร? คนที่เป็นโศดาบัน เป็นสภิกขา เป็นอนาคา คั้งแขนขาด แต่นี่พวกมันไม่ได้ พอบอกว่า ธรรมะเป็นอย่างนั้นพวกมันไม่ได้ พอพูดไปว่าอวดอวดอีก มันไม่ได้อวดอวดหรือก มันบอกถึงผลไง คนเราบอกถึงผลได้

อย่างเช่น เราไปกินอาหารที่ร้านไหนมา เราจะมาพูดได้ใช่ไหม? ว่าอาหารที่ร้านนั้นอร่อย แล้วเราถ้าไม่เคยไปกินอาหารร้านนั้นมา เราจะกล้าบอกว่าอาหารร้านนั้นอร่อยไม่อร่อยไหม?

จิต ก็เหมือนกัน ถ้ามันปฏิบัติมันทำของมัน จนมันเข้าใจของมัน มันเห็นของมัน มันรู้ของมัน ทำไมมันจะพูดไม่ได้ คำพูดอย่างนี้ มันไม่ใช่พูดอวดอวด มันเป็นการพูดเพื่อประโยชน์ไง ครูบาอาจารย์เห็นไหม จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง จากใจดวงหนึ่งใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเข้าใจจริงแล้วนี่ ใจดวงหนึ่งเข้าถึงใจดวงหนึ่ง เข้าถึงประโยชน์ของเราไง นี่เราหากันตรงนั้น เราหาครูบาอาจารย์ตรงนั้น

ถ้าพูดบุฟขึ้นมา เห็นการกระทำที่มันเป็นจริงอย่างนี้ แล้วถ้าใครพูดอย่างไรมันเรื่องของเขา แล้วถ้าเราจะปฏิบัติ เราก็งตั้งใจ ตั้งใจของเรา ถ้าใจของเรามันเป็นความจริงนะ เราตั้งใจแล้วเราทำได้ ไม่ต้องไปตื่นเต้น ไม่ต้องไปตกใจ บางทีไปตื่นเต้นนะ เวลาเราพูดเห็นไหมปฏิบัติไปแล้วไม่บ้าเหรอ? เมื่อก่อนเราไม่เชื่อเลย เราจะเถียงประจำว่า “คนทำดีแล้วมันได้สิ่งที่ไม่ดีมันเป็นไปได้หรือ”

เราตั้งใจทำดี เราตั้งใจประพฤติปฏิบัติมันจะเสียหายไปได้ยังไง แต่เวลาเราได้อยู่ในวงการ มาเห็นเวลาประพฤติปฏิบัติไป แล้วมันผิดพลาดไป อันนี้มันเป็นเบื้องหลังนะ จิต มันจะมีปัญหาบ้าง แล้วมันไม่มีสติ พอมีสติอย่างเรา เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะเราปฏิบัติไป เราประสบ เราพบอะไรเยอะมากนะ

แต่พอไปประสบพบอะไร จิตมันจะเห็นจะรู้อะไรนี้ มันจะมีสติไง มันจะไม่ตื่นเต้น มันจะมีสติแล้วคุณ พิสูจน์ อย่างเช่น เราเคยอยู่ป่ากับเพื่อน ไปชุกงค์ด้วยกัน นี่เพื่อนสนิทกันมาก กลางคืนเดินจงกรมอยู่นี่ เขาจะมาหลอกเราไง เขาไปยืนตรงหัวจงกรม แล้วก็เอาผ้าจีวรของเขาพันมิดเต็มตัวแล้วก็ยืนตรงทางจงกรม มันก็เหมือนผี แล้วอยู่ในป่าใครจะไม่กลัว

เดินออกไปที่หนึ่งก็ไม่มีอะไรไหม พอย้อนกลับมา เออะ! อะไรนั่นคำๆ ถ้าเป็นคนอื่นเขากลัวนะ พอเราเห็นบ๊ีบ เราเกิดความสงสัย เราเดินกลับไปไฟฉาย หยิบไฟฉายขึ้นมา หยิบไฟฉายใส่ ผลัวะ! ว่าเลยนะ “ไอ้ท่า ทำอย่างนี้ได้ยังไง” ถ้าเป็นคนอื่นนะเพราะเพื่อนกัน แล้วชุกงค์ไปด้วยกัน พอชุกงค์ไปด้วยกัน พอมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นมา เขาแปลกใจ

แปลกใจว่าทำไมเราสติดี? มีอะไรเกิดขึ้นมา ไม่ค่อยตกใจ ไม่ค่อยอะไร? บางทีเขาลอง เขาลองเราเยอะนะ พระกับพระไปด้วยกันมันเป็นเพื่อนสนิท บางอย่างเขาสงสัยสิ่งใด เขาจะลอง เราโดนลองมาเยอะมาก แล้วไปด้วยกัน ส่วนใหญ่ไปชุกงค์ ไปอะไรกันนี้ กลัวนั่นไหม?

อย่างเช่น “กลัวช้างไหม?” “ไม่กลัว” “ไม่กลัวนั่งเลย” โอ้โฮ นั่งขวางทางฝูงช้างเลย แล้วเขาบอกให้เรา นั่งเสร็จแล้ว เขาก็ขึ้นไปบนต้นไม้กัน ไปยืนกันบนต้นไม้ มาตรฐานที่หลัง เพราะเวลาไปชุกงค์กับเพื่อน เขาพูดอย่างนี้ คนทุ่งเขาจะรู้เรื่องสัตว์ทุ่ง เขาเรียกคนทุ่งคนป่า เขาบอก “ไอ้หงบนี้ ไม่ใช่ทั้งทุ่งไม่ใช่ทั้งป่า”

คนป่า เขาอยู่ในป่า เขาจะรู้เรื่องสัตว์ป่า เขาจะชำนาญการเดินป่า คนทุ่งเขาจะรู้เรื่องสัตว์น้ำพวกอะไรนี้ เขาบอก “ไอ้หงบนี้ ไม่ใช่ทั้งทุ่งไม่ใช่ทั้งป่า” เพราะเรามันเด็กอยู่

นี่พอไปไม่รู้อะไรกับเขาเลย แล้วพอไปด้วยกัน เขาก็ถาม คุยกัน เพราะอยู่กันหลายๆ ปี มันจะสนิทกันมาก จะบอกว่าเวลาเราเจอสิ่งใด ถ้าเรามีสตินะ เราพิสูจน์

แต่เวลาคอน ถ้ามันเจอ ถ้าคนขาดสติ มันจะตกใจ แล้วมันจะมีความเสียหายบ้าง เพราะบางทีไปเจออยู่ พอใครเสียหายบ้าง พอจิตมันตกใจหลุดบ้าง ต้องพยายามพูดคุยกับเขา ให้เขาฟื้นตัว ให้เขาฝึกสติขึ้นมา มีบ้าง แต่เมื่อก่อนเราไม่เชื่อ ไม่เชื่อเพราะเราเอาความรู้สึกเราเทียบ เราเอาความรู้สึกเราว่าทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว เราทำสิ่งที่ดี แล้วมันจะผิดไปได้ยังไง

แต่พอมานเจอหมู่คณะเป็นบ้าง ยอมรับ เป็นกรรมของเขาหนึ่ง เป็นพื้นฐานของจิตด้วย ถ้าเป็นเราพื้นฐานของจิตเราเป็นอย่างนี้ เราเจอสิ่งใด เราจะตั้งสตินะ ต้องพิสูจน์ เราจะไม่ยอมให้สิ่งที่เราพบเห็นทำลายเรา เราเป็นคนแปลกคนหนึ่ง ถ้าเป็นผี ต้องพิสูจน์ว่า ผีอยู่ตรงไหน? ถือไฟฉายเข้าไปเลย เป็นอะไรนี่ต้องไปพิสูจน์กัน ไม่ปล่อยให้คาใจ นิสัยเป็นอย่างนั้น มันเลยไม่เชื่อว่าจะมีอะไรขึ้นมาทำลายใคร แต่ก่อนไม่เชื่อเลย

แต่พอมายู่กว้างขึ้นมา เห็นพระเป็นบ้าง เห็นโยมเป็นบ้าง ปฏิบัติเป็นอย่างนี้ก็มี ยอมรับ แต่ถ้ามีอย่างนี้แล้ว เราก็แก้ไขเอา เมื่อก่อนเราไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ตอนเรามาใหม่ๆ ใครพูดอะไรเราจะค้านทันทีเลยว่า “ปฏิบัติแล้วบ้า กูไม่เชื่อ” ทำดีแล้วได้ชั่วกูไม่เชื่อ แต่พอมานเจอคนเป็นพูดไม่ออกเลย เพราะมันเป็นต่อหน้า เห็นๆ อยู่ นี่เป็นอย่างนี้ละ

แต่เมื่อก่อนนะทำดีแล้วได้บาป ทำดีได้ชั่วนี่ไม่เชื่อเลย เราตั้งใจทำดี แล้วจะได้ของไม่ดีได้อย่างไร? แต่มันก็กรรมเก่า เป็นเพราะอำนาจวาสนา เจอของอย่างนี้แล้วตกใจทำไม? เจออะไรขึ้นมาแล้วเราไปทุกข์ยากทำไม? ทำไมไม่พิสูจน์ละ ของอย่างนี้เราก็ต้องพิสูจน์สิ มันเป็นไป นี่พูดถึงว่าให้เรา มุมมองเราเปลี่ยนไปเยอะ

แต่ก่อนตอนปฏิบัติใหม่ๆ เรามาปฏิบัติด้วยตัวเราเอง ประสบการณ์นี้ ไม่เชื่อเลยนะว่าทำดี แล้วเราจะเถียงเขาประจำว่าไปโรงพยาบาลศรีธัญญาสิ แล้วไปคูสิ ว่าคนปฏิบัติแล้วสติไม่ดีกับคนที่โดน โลกบีบคั้นนะใครจะเยอะมากกว่ากัน ที่โรงพยาบาลศรีธัญญา คนหลุดเยอะมาก หลุดเพราะปฏิบัติมันก็คน? มันก็มีบ้าง

แต่ถ้าเวลาเราทุกข์ยากกับความทุกข์ในชีวิตประจำวัน แล้วเราป่วยเหอะกว่าไหม? มันต้องเหอะกว่า มันเป็นธรรมดา เราถึงว่า เราไม่เชื่อสิ่งนี้เลย แต่พอมายู่นานเข้าๆ ประสบการณ์ต้องยอมรับ เราก็ยอมรับอยู่ ยอมรับว่ามี ยอมรับว่าเป็น อันนี้ยอมรับ ยอมรับเรื่องกรรม

นี่พอปฏิบัติแล้วไม่ต้องไปตกใจ ไม่ต้องไปห่วงเรื่องนั้น ต้องสู้ได้ ต้องทำได้ ถ้าเราจะเอาชีวิตเราให้รอดนะ ไม่อย่างนั้นเกิดมาแล้วชีวิตก็เป็นอย่างนี้ เรามีชีวิตของเรา เราประสบความสำเร็จเราก็อยู่ได้ แต่เวลาเราจะหมดชีวิต เราจะตายไปละ เราจะรู้เลย มันจะไปข้างหน้านะ

ฉะนั้น สู้ ณ ปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้สู้เลย ปฏิบัติมันต้องเอาจริงเอาจัง แล้วถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ปฏิบัติแล้วทุกข์แค่ไหนก็รู้ไง เวลาลำบากแค่ไหนก็รู้ เวลาจิตสงบนะ เย็นก็รู้ เวลามันปล่อยวางหมดก็รู้ เวลามันต่อสู้ก็รู้ แล้วเวลามันยืนกันอยู่ เวลาต่อสู้กันอยู่ ระหว่างต่อสู้กันอยู่มันก็รู้ มันรู้มันเห็นหมดนะ

แล้วพอต่อสู้ถึงที่สุดแล้ว มันเริ่มคลายตัวอย่างไร? ไม่อย่างนั้นมันจะพูดไม่ได้นะ อรหัตมรรค อรหัตผล อรหัตผลทำไมไม่ใช่นิพพานหนึ่ง? อรหัตมรรค อรหัตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มันทำยังไง? มันปล่อยยังไง? แล้วพระพุทธเจ้าพูดไว้แล้ว ใครจะค้าน? แล้วคนค้านเคยเห็นจริงไหม? แล้วคนเห็นจริง มันพูดได้ตามความเป็นจริงมันจะค้านได้ยังไง? ครูบาอาจารย์ ท่านบอกนะ

“เวลาปฏิบัติแล้ว จะกราบพระพุทธเจ้าด้วยความซึ้งใจมาก ซึ้งใจมาก”

พระพุทธเจ้าเห็นมาก่อน รู้มาก่อน ของที่มีอยู่แล้วไง เหมือนเพชรนิลจินดา ผู้ใหญ่เขามีอยู่แล้ว เราเป็นเด็ก เราได้เพชรนิลจินดามันก็เหมือนกัน แล้วเราจะไปค้าน ผู้ใหญ่ได้อย่างไรว่าเรามีเพชรนิลจินดา? เราก็มี เราหามาเจอเราก็ได้ พอได้ขึ้นมา มันก็เหมือนกัน แต่ถ้าเราไม่ได้ไม่เจอ เราไม่รู้จักเพชรเลย แล้วจะพูดยังไง มันก็พูดแต่ปาก มันก็เป็นแค่นั้นเอง

มีอะไรอีกไหมล่ะ? ไม่มีจะจบละ เราพูดเป็นเกร็ดเริ่มต้นมันมีน้ำหนัก แต่พอพูด
ไปๆ แล้วยี่ มันก็เหมือนของเดิม มันเหมือนของเก่าอะ เอวัง